

פרוטוקול מס' 63

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום ו', כ"ט בכסלו תשל"ה - 13.12.74, שעה 9.00.

נכחו:

חברי הוועדה:
 י. תמיר - היו"ר
 נ. אליעד
 י. בארי
 א. גיכלבר
 מ. הכחן
 א. הרליץ
 א. ורדיגר
 מ. ורטמן
 ד. קורן.

מוזמנים:
 ש. רותם - משרד הפנים
 ש. צילאג - מערך האוצר
 ז. מליון - מרכז השלטון המקומי
 ד. ברזילי - ראש עיריית חדרה
 ז. גלר - ראש עיריית כפר סבא
 י. שייך - מזכ"ל ארגון המועצות
 האיזוריות.

- סדר-היום: (א) הצעה לסדר-היום בכנסת של חברה-הכנסת א. הרליץ בדבר עקירת עצים בגבעת עזה.
 (ב) הפיכת שכונת שפירא לאיזור תעשייה.
 (ג) הזמנת נציגי הכבאים וכל הגורמים האחרים הנוגעים בדבר לישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה, הקמת מקלטים מודולריים.
 (ד) הצעות לסדר-היום של חברי-הכנסת אפרת ובארי.
 (ה)

=====

א. הצעה לסדר-היום בכנסת של ח"כ א. הרליץ בדבר עקירת עצים בגבעת עדה.

היו"ר - י. תמיר: פותח את הישיבה. כיום רביעי היתה לחברת-הכנסת א. הרליץ הצעה לסדר-היום בכנסת בדבר עקירת עצים בגבעת עדה. בהופעה קרו שני דברים: (1) חברת-הכנסת הרליץ הציגה את הדברים בצורה מהנה ומעניינת; (2) השר טען שאין הענין מצדיק את כל הרעש שמקימים. הסיכום היה: להעביר את הענין לוועדת הפנים והשטח לשיכון למקום אחר.

ב. הפיכת שכונת שפירא לאיזור תעשייה:

היו"ר - י. תמיר: היתה אצלי משלחת של נציגי הדיירים בשכונת שפירא המתנגדים להפיכת האיזור לאיזור תעשייה. הם קיבלו רשיון להפגנה נגד ראש עיריית תל-אביב ואני חושב שזכותם להגן על האינטרסים שלהם; אם כי אינני יודע מה יש שם יותר תעשייה או מגורים. אני חושב שאני אביע את דעת כל חברי הוועדה שצריך לעמוד על כך שלא תהיה ערבוניה בשכונה כאשר יקימו עוד יותר בתי מלאכה ועסקים, כי בסופו של דבר הענין הוא לדעת האיש, וכשנדבר על תכניות החומש של משרד השיכון נעמוד גם על נקודה זו.

ג. הזמנת נציגי הכבאים וכל הגורמים האחרים הנוגעים בדבר לישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה.

היו"ר - י. תמיר: היתה אצלי משלחת של הכבאים המבקשים להקנות להם סטאטוס רשמי והדברים די בוערים, ובעיקר, לאחר ששמענו בנושא זה את אנשי הג"א. פניתי לשר הפנים וביקשתי להביא בפנינו הצעות בענין פעילותם של הכבאים בשעת חירום. (ד. קורן: אולי אנחנו יכולים לקיים על כך שיחה?) הכבאים היו אצלנו לפני כחודשיים ביוזמת חבר-הכנסת קורן והופיעו בפני ועדת הפנים. לאחר מכן הם ביקשו פגישה נוספת להבהרת הדברים. עתה רשות הדיבור לחבר-הכנסת קורן שהיה פעיל בנושא זה.

ד. קורן:

אינני מאמץ לעצמי את השקפות הכבאים. מאידך, אני חושב שהכבאים עובדים בעבודה בלתי נעימה במשך שעות ארוכות של ציפיה ובטלה עד לאזעקה לכיבוי שרפה. יש להן טענות הנוגעות למעמדם, גם לצידוד שהם מקבלים, גם בקשר למכרזים שנעשים יש להם ביקורת. לכן, אני חושב שצריך להזמין אותם לפונדק שלנו, וכן את כל האנשים הנוגעים בדבר בין אם זה בשלטון המקומי, או במקומות אחרים, ולשים את כל הבעיות על השולחן, כי יתכן ונעשו שגיאות, יתכן שיש צורך באי-אילו הבהרות. אבל אין צורך להביא את זה עד להצעה לסדר-היום. אני כבר שאלתי את שר הפנים בשאלתה על כל הדברים האלה. אבל עם תשובתו אינני יכול לכבות אף שריפה אחת, ובעיקר, אם אנחנו יודעים שהמגבלות הם האמצעים - מדוע אנחנו חיים בצורה כזו תקינה כאשר הדברים אינם תקינים והצידוד אינו מספיק.

אם תפקידם של איגודי הערים לדאוג לכך - חרי זה אחת הכוונות הגדולות שיש לנו במדינה, ובעיקר, מאחר והערים עצמן נמצאות במצוקה כספית ואני יכול להביא חבילה של מחלמה שנעשה באיזור נהריה, או עכו, כאשר הערים באמצע החודש כבר גמורות ומתחילים לרוץ אלי שאדבר עם זה וזה. האמת היא שישנם ישובים מיעוטי יכולת - כאן הממשלה צריכה לתת את מלוא תקציבם, והיא אינה נותנת ומחכה לסוף השנה כדי לראות אם אפשר להעביר חלק מהמענק לעיריות אלה. אבל היות והמדינה מלכתחילה צריכה לתת ולא בדיעבד כי אחרת כל הרעיון של איגוד ערים הוא ממדרגה שנייה.

ד. קורן:

לכן, הייתי מציע שהענין יובא בפני ועדת חפנים ואין צורך בהצעה לסדר-היום, ובעיקר, מאחר והכבאים כבר פנו ליושב-ראש באופן פורמאלי, הרי נזמין גם את כל הגורמים האחרים.

א. בארי:

אני מציע שלאותה ישיבה שאליה התכוון חבר-הכנסת קורן נזמין גם את הספקים של ציוד לכבאות מפני שלכבאים יש אליהם טענות לא מעטות.

ש. צילאג:

נכון הדבר שהיו בעיות בקשר להעברת הכספים לאיגודי ערים ולרשויות המקומיות. אולם, רק לפני 10 ימים הגענו לידי הסכם עם משרד חפנים והזרמנו את כל הכסף עד לתחילת נובמבר, גם את המענק וגם ההכנסות. כך שהטענות של העיריות אינו צריך להוות גורם.

ד. קורן:

אני שמח לשמוע שהגעתם לידי הסכם, ואשמח אם אוכל לקבל את ההסכם שלכם עם משרד חפנים, כדי שאם תבואנה אלי פניות אוכל להשיב.

ז. מליון:

ברור שהכנסת טוברנית לעשות כרצונה, ועדותיה של הכנסת טוברנית לעשות כרצונן. אנחנו רק ביקשנו שכאשר פונות רשויות מקומיות לוועדות הכנסת שנדע על כך, כי אני חושב שהענינים כפי שהוצגו, הוצגו מתוך אינטרס מצומצם של אנשים מסויימים, כי מחר יוכלו להופיע בפני הוועדה מזכירי מחלקות של הרשויות המקומיות מעל לראשנו ומבלי שנוכל לשמוע גם את הצד השני שהם האחראיים האמיתיים לדבריים.

היו"ר - י. תמיר:

הכבאים שוחחו הן אתי והן עם חבר-הכנסת קורן על הזמנת הציוד וועדת המכרזים וישנם כאן נציגים של מרכז השלטון המקומי, הרי מבלי להדבר עם חבר-הכנסת קורן השיבנו להם שבענינים מסוג זה מטפל מרכז השלטון המקומי ומשרד חפנים וגורמים אחרים המופקדים על ענין רכישת הציוד והתאמתו, ותפנו אליהם בבקשה. כך השיבותי להם, ובזה תמה הפרשה.

אחר-כך עברנו לדון בסידורי שמיעת נציגי הכבאות בארץ שהיא כמעט ואינה קיימת. ברם, מאחר והענין התעורר כפי שהתעורר וכדי לנקות את השולחן ולהסיר את הענינים אין לנו שום דרך אחרת אלא לכנס את כל הגורמים ואחר-כך להסיק את המסקנות הראויות.

ד. הקמת מקלטים מודולריים:

ד. קורן:

נושא זה שהעליתי בוועדת חפנים בענין הג"א, אף העליתי את ההצעה של בניה מודולארית שיכולה לחסוך לנו כשליש מהכספים הדרושים, על-ידי-כך שיכינו את התבניות בצורה של חלקי קירות.

היו"ר - י. תמיר:

על סדר-יומנו נמצאת הצעתו של חבר-הכנסת קורן וכן הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת בארי בענין המקלטים. אין טפק שתזכה להמלכה על-כל-פנים מחלק מהחברים, או מכולם. אנחנו נדון בענין ונסיק מסקנות. כידוע לכם, ישנה ועדה משותפת לנו ולוועדת החוץ והבטחון. אנחנו קיימנו סיוור במתקני הג"א ובמפקדת הג"א והעליתי בצורה בוטה בפני יצחק זינד את הנושא; ואחרי-כך בפני חת, וחיתה חתייחסות במידה רבה לנושא. אבל אין זה מונע שנניח את המסקנות על שולחן הכנסת.

חיו"ר - י. תמיר:

אני רוצה למסור לחברי הוועדה דבר שהם ישבעו ממנו נחת. לפני שבוע מטלפן אלי פרופ' עמנואל גוטמן מהאוניברסיטה העברית ואומר שהוא מוכרח לראות אותי דחוף. הזמנתי אותו לפגישה ביום ד' בבוקר והוא סיפר לי שהוא הוזמן על-ידי אוניברסיטת אולבני שבארצ"ב להשתתף בכנס שיחקיים באוניברסיטת ריאן-ד' ז' נירו במסגרת כנס בינלאומי של אוניברסיטאות כדי לדון על השפעות הפרלמנטים על הממשלות. פרופ' גוטמן נבחר לענין זה על-ידי האוניברסיטה העברית בירושלים לייצג את המכללות בארץ והוא בחר לו כנושא: השפעת הכנסת בשנים האחרונות בעניני זהום ואיכות הסביבה. הוא קיבל ממני את כל הפרטים וכל החצעות לסדר-היום, כל השאלות, המתקבלים ל-1000, וכן המסקנות שהונחו על שולחן הכנסת; וכן על הוועדות של טרלו, אליהו טל ואורי מרינוב. הגענו לידי כך שהנושא הזה קיבל ממדים ומשמעות ויש השפעה מעשית לחברי הכנסת על הממשלה, ובתחום הזה הדבר בולט יותר מאשר בכל נושא אחר - וזוהי התקדמות.

על הממשלה

ה. הצעות לסדר-היום של חברי-הכנסת אפרת ובארי:

חיו"ר - י. תמיר: עכשיו אנחנו עוברים לנושא שלשמו התכנסנו.

אני רוצה לקדם בברכה את האורחים. רשות

הדיבור לחבר-הכנסת בארי.

י. בארי:

אני רוצה להעלות מספר נקודות שנראות לי כעקריות בנושא זה: (1) כל אותם התחומים, כל אותם השירותים, אשר מטבע הדברים הם צריכים להיות שירותים ממלכתיים והמדינה צריכה לספק אותם לאזרחים, הרי בישראל, מטעמים היסטוריים, הרשויות המקומיות מספקות אותם כמו: (א) סעד - אני יודע שרבים מראשי הרשויות המקומיות ברצון היו נפטרים מכך ומכל תופעות הלוואי השליליות הכרוכות בזה;

(ב) בריאות - אין כל הצדקה מדוע עיריית תל-אביב צריכה להתעסק עם בית-חולים איכילוב, כאשר אין לה כל אפשרות להקל על מצוקת האישפוז הכרוכה בהחזקת בית-חולים; וזה מהווה מהלקה בעירייה עם מנגנון, ולמעשה, זהו בית-חולים כמו כל בית-חולים אחר השייך לרשת האישפוז שבסמכותו של משרד הבריאות;

(ג) שירותי דת -

(ד) חינוך - אני אף הרחקתי לכת שכל עניני החינוך, הבניה וההחזקה אלה הם שירותים ממלכתיים, כשם שתכנית הלימודים היא בשליטתו של משרד החינוך והתרבות, כך גם דברים אלה צריכים להיות בשליטתו;

(ה) מקלטים - כבר הוזכר ענין זה. זוהי בעיה בטחונית טיפוסית שלא העירייה צריכה לטפל בה. (פ) ורטמן: במה העירייה צריכה לטפל? אז תוכל העירייה להתרכז באותם התפקידים שמטבע הדברים שייכים לה והיום הם נדחקים לצדדים משום שראשי הערים עסוקים בנושאים אחרים. אז אולי נושא הנקיון היה מקבל עדיפות, אז אולי פני העיר, אז פני הרשות המקומית היו נראים אחרת; גם מבחינת תכנון העיר וגם מבחינת חיצונית; או שירות חמים היה אחרת ולא כפי שהוא קיים היום שבמקום מסויים זרמו מים במשך 17 שעות מאחר והתפוצץ צינור, וזאת לאחר שחבל על כל שיפה, ולאחר שהודיעו לעירייה. אבל לא יכלו לבוא לתקן, כיון שלא היה כוח אדם וההודעה באה לאחר שעות העבודה. אולי תזכה העירייה שיעבדו גם בשעות אלה ויסדרו את הדברים הדורשים תיקון מחד.

(2) הנקודה השניה שעליה רציתי לעמוד היא נדושה וכוונתי ליעול וקיצוץ במנגנון. המנגנונים היום

י. בארי:

מנופחים, ומן הצד האחר יש שטחים בהם יש חוסר בכוח אדם. אינני נכנס כרגע לבעיה ניצוד יש לפתור את בעיית העובדים. אבל אולי אפשר היה להוציא את העובדים לפנסיה מוקדמת. על-כל-פנים, את בעיית המנגנונים המנופחים יש לפתור. ישנם כ-35,000 שכירים המועסקים על-ידי הרשויות המקומיות.

(3) הנושא האחר שעליו רציתי לעמוד הוא ענין העברת הגבייה לממשלה. וזאת, חרף עמדתו של מר רותם. אולם, לדעתי, יש להעביר את הגבייה לממשלה וזה יחסוך מנגנון. בלאו הכי האזרח הישראלי צריך לשלם מיסים לממשלה, הרי טוב לעשות את זה באמצעות הכלים הקיימים, וחממלה יכולה לגבות את המיסים גם בשביל הרשויות המקומיות ואחר-כך להעביר להן אחוז כזה או אחר. אין זה רק מבחינת הקלת החיים על האזרח. אולם, אנחנו שמענו שהוצאות לגביית אגרה מסוימת עולות על ההכנסות הימנה.

(4) חקמת מוסד פיננסי עם סמכויות שיוכל לצאת באמינות לציבור, כדי שהרשויות לא תזדקקנה לחלואות בשוק החופשי המגדילות בשיעור ניכר את החובות והגדעונות של הרשויות המקומיות.

(5) חקמת מרכז לאוטומאציה. אמנם קיימת חברה לאוטומאציה ליד מרכז השלטון המקומי. אבל, לצערי, לא כל הרשויות המקומיות נעזרות בו ומעדיפות את עבודת עובדיהן - ושוב, כאן ניתן היה לקצץ בכוח אדם.

(6) כן הדבר לגבי רכישות מרוכזות - כאן ניתן היה להוזיל את המחירים בין אם המדובר לגבי בניה, או לגבי רכישת ציוד, או בתחומים אחרים.

(7) בנקודה אחרונה דן אני רוצה לחלוק על דעתו של מר רותם שהעלה בישיבה האחרונה שמפרנסים עצמאיים וטוחרים שיעלו את מחירי המוצרים יפרישו חלק מההכנסות כתרומה לצרכי הרשויות המקומיות, כי הם מנצלים את תושבי הרשות המקומית - אני מזוהר את כולנו שלא נכנס לענין הפוגע בשכבה מסוימת של הציבור.

א. גיבלבר:

הנושא הנדון עתה בוועדה: המצב הכספי ברשויות המקומיות - את חסאי אני מזכיר שהייתי אני שהצעתי בוועדה הפנים שלא למצות את הדין לגבי ראש עיריית אילת; אם כי אינני בטוח אם יש לו חטא אישי בזה; ואם יש לו - ננהג כפי שננהג. אולם, לפי ידיעתי את הדברים הוא נהג כפי שנוהגים רבים מראשי הערים; ועליכם לדעת שהמצב הכספי ברשויות המקומיות הוא קשה ביותר ובחלק רב זה באשמת ממשלת ישראל; מפני שהתקציבים הדרושים לא ניתנו, ולא ניתנו בזמן; ובמשך תקופה ארוכה מאד לא נתנו לרשויות המקומיות להגדיל את המיסים, והם היו כאילו מסובסדים; והעיריות לקחו הלוואות בדיבת גבוהה שהיה צריך להחליף אותן אחר-כך בריבית נשך - כך נתגלגלו הדברים למצב של גרעון כספי כפי שאנחנו עומדים בפניו עתה.

אולם, אינני בדעה שצריך ליטול מהרשויות המקומיות את נשמתן. אינני בעד משטר צנטראליסטי כפי שמציע לנו חבר-הכנסת בארי ושכל התפקידים יהיו מוטלים על ממשלת ישראל והיא תנהל את כל העניינים מירושלים. יש בזה מילכוד מפני שאו שאתה תטפל בכל העניינים האלה, או שזה ייחפך לתא לא חשוב. לכן, אני בעד מערכת של מיסים שהעירייה תגבה אותם, ואם הגבייה אינה בסדר - צריך להסדיר זאת; ואם יש פקידים רבים במקום, אזי יש גם כאלה במשרד הסעד. אני חושב שהסעד צריך להיות שייך לרשות המוניציפאלית והיא צריכה לדאוג למקרים שלה, כי מהמדינה הרשות מקבלת את ה-75% ואינני רוצה לשחרר את הרשות המקומית מן הדאגה ל-25% של חכספים הנדרשים לה לצרכי סעד.

א. גיבלבר:

בן הדבר לגבי חינוך, כי המדינה
נותנת את הדברים הסטאנדרטיים ואם חרשות המקומית רוצה להוסיף
לחינוך, למוסדות תרבות שנמצאים ברשותה - היא יכולה להוסיף
אם תושבי המקום מוכנים לשלם עבור השירות חשוב יותר - זוהי
יוזמה ציבורית ברוכה והם בונים את עתידם כפי שהם רוצים.

עלינו גם לזכור שאין אפשרות להקים
עיריות פיתוח מבלי שהממשלה תשלם, ויש עוד הרבה דברים
שאפשר למצוא בהם סתירה. אעפ"כ אני רוצה להגיע לערים שהם
יטדירו את ענייניהן בעצמן ולא כל הזמן השלטון המרכזי יטדיר
זאת בשבילם. ברור, כי ללא עזרה של הממשלה המקום לא יוכל
להתפתח בעצמו. אעפ"כ אני רוצה להגיע לרשויות מקומיות
עצמאיות.

לכן, אני בעד מוסד פיננסי של הרשויות
המקומיות, אשר תפקידו יהיה קונסולידאציה של החובות ואין
חובות של הפרט, כי החוב הוא ממילא של הממשלה, וגם החוב
באילת הוא של המדינה, ולא יעזור שום דבר גם אם נחליף את
ראש העיר. משום כך אני אומר שיש לעשות מהר מאד קונסולידאציה
של החובות.

דבר נוסף שאני מציע הוא: לתחום תחומים
ולא לעצור את הרשויות המקומיות מלהטיל מיסים על אזרחיהן.
דבר זה גם הסכרתי למספר רשויות מקומיות בתחום הערבי שאם הם
רוצים שירותים טובים יותר - יש לשלם עבור זה, בין אם
זה חשמל, או ביוץ, או כל דבר אחר. תושבי הרשויות המקומיות
צריכים להוסיף מיסים אם הם רוצים בשירותים טובים יותר מאלה
הניתנים על-ידי הממשלה. זהו גם ההבדל בין ישוב מפותח, חברה
מפותחת לבין ישוב שאיננו מפותח. ישוב מפותח הרוצה בתוספת
שירותים חייב לתת את תרומתו לענין. לכן יש לתחום תחומים
ברורים בין רשות מקומית אחת לאחרת ובין רשות מקומית לבין
השלטון המרכזי.

אולם, לדעתי, יש לדרוש מהממשלה
לעשות קונסולידאציה של החובות, כי ממילא החוב הוא של הממשלה.

א. ורדיגר:

עוד בכנסת השישית העליתי הצעה של
צנטראליזציה, אמנם לא כל-כך דראסטית
כמו הצעתו של חבר-הכנסת בארי, ואחריות יתר של הממשלה. אזי,
היו כאלה גם מקרב חברי-הכנסת שהתנפלו עלי. ואמנם ראיתי בזה
מידה מסוימת של צדק, כי אי-אפשר לרוקן את הרשויות המקומיות
מתוכנן, כי ברגע שאנחנו באים ואומרים שהרשויות המקומיות אינן
צריכות לטפל בסעד, בחינוך, בבריאות במקלטים ועוד - מה
נשאר להן? אני מאחל לכולם שיהיו להם ראשי עיר כמו בפרס-טבא
ובחדרה והם מבצעים את הדברים עם אותו המנגנון. אני לא רוצה
לעשות גנרליזציה, אבל אני לא כל-כך משוכנע שהמצב הכספי,
הקשה והבלתי נסבל הוא תוצאה של ניהול כושל של הממשלה המרכזית,
כי הרי במשך שנים היה מצב הרשויות המקומיות קשה והם עמדו
בגרעונות מפני שמצד אחד מדיניות הממשלה היתה מיתון מסוים ולא
להעלות את המיסים במקומות ומחצד השני - נתנה הקצבות לרשויות
המקומיות אשר לא זרמו כדבעי, ואני לא מתפלא מה שעשה ראש
עירית אילת, כי אחרת יש לקום ולזרוק את המפתחות ולומר לאחרים
לנהל את העיר. ברור, כי הדבר הקל ביותר הוא לבוא לאחד
מעשה בטענות לראשי הערים.

אני חושב שאיננו יכולים ואיננו צריכים
ללכת בכיוון של צנטראליזציה, כפי שכבר אמר חבר-הכנסת
גיבלבר, כי היא לא תביא לבריאות יתר. אבל חבר-הכנסת בארי
נגע בענין בית-חולים איכילוב - אותם חברי-הכנסת שהם חברי
ועדת השירותים הציבוריים ומכירים את הנושא יודעים שכאן יש
אבסורד. מדוע בית-חולים איכילוב צריך להיות בסמכות בלעדית של
הרשות המקומית? זה רק נותן מקום לסגן ראש עיר, למנגנון
ולמנכ"ל מיוחד לבתי-חולים משותפים של הממשלה והעירייה. הבררים

א. ורדיגר:

כאלה ניתנים לתיקון וזה לא יפגע בכריאותו של הציבור ולא בכיסו של הממשלה וחרשות המרכזית. אבל תוריד מעמסה גדולה מהעירייה. אזי, מצד אחד - אין רוצים לחוציא את זה מהידיים, ומצד שני - באים ודורשים עוד תקציבים.

לכן, נראה לי שאנחנו יכולים להמליץ שהשלטון המקומי יחד עם הממשלה יעבדו תכנית כללית וכוללת, כל-ארצית, מאיזה חומים צריכות הרשויות המקומיות להפטר, כמו: בריאות, סעד ולראות עד כמה ניתן הדבר שזה יימצא בתחום הרשות המקומית ועד כמה זה צריך להמצא בתחום השלטון המרכזי. כן הדבר לגבי מקלטים - מדוע הרשות המקומית צריכה להיות אחראית לכך, אולי רק מבחינה טכנית. אבל זה שייך לוועדה המחוזית לבנין ערים. גם השמירה על המקומות האלה אינה קיימת, וגם זהו שטח רחב מדי. ברור, שכל נושא המקלטים צריך להיות בידי הממשל המרכזי, כי אנחנו שומעים תמיד מראשי הערים שכל נושא הבנינים והבניה מהווה את ההוצאה הגדולה ביותר מפני שזה ענין של עשרות מיליוני לירות. מדוע להטיל את האחריות לכך על הרשות המקומית. לכן, אני אומר שענינם אלה זקוקים לבדיקה: מה כן ומה לא. יש להקים ועדה המורכבת מנציגי הממשלה, משרד הפנים, משרד האוצר, מרכז השלטון המקומי, יושב-ראש ועדת הפנים של הכנסת ולתחום את התחומים באופן ברור וארצי. אני חושב שבדרך זו נוכל לחסוך כספים רבים וגם להקל את הנטל הכבד הרובץ על כתפי ראשי הערים.

א. הרליץ:

ביקשתי את רשות הדיבור מפני שאני מודאגת ממגמת הדיון. לי נדמה, ועדיין נדמה לי שהכיוון הוא הפוך ממה שהחברים מתבטאים, וזו גם המגמה שאותה רואים בעולם. יש איזה חשש מיתר ניקור של השלטון המרכזי, יש חשש לניקור בין האזרח לבין הממשל במונן הרחב של המלח. לי נראה שהמגמה צריכה להיות, ואני רוצה להמליץ עליה, להעביר יותר ויותר שירותים לתא המוניציפאלי, כדי ליצור מסגרת שהאדם הקטן הזקוק לשירותים אלה יוכל להעזר בהם. אחוז הדברים ששומעים מברית המועצות שהיא עם השירותים שלה אינה מגיעה לאלה שזקוקים להם ביותר - זו אחת הבעיות של הממשל המודרני הרוצה למצוא איזה שהוא תא שהוא ימלא את התפקידים האלה במונן המצומצם של המלח, כי העגם שאותו הציגומכאן חברי הוועדה שיש שלטון מרכזי ששם יושב המושל והוא מנהל את הענינים - אני רואה בזה דגם לא טוב וברודאי שאינו מקיים שלטון טוב.

הביצוע צריך לרדת לתא המקומי, למישור

שאיכפת לו; ולא שישב מפקח בירושלים וינהל את בית-הספר בקריית שמונה. כן הדבר לגבי בתי-החולים. אבל אתרי שאמרתי את כל הדברים האלה אני מצטרפת לכל מה שנאמר שהגביה צריכה להיות אחת: השלטון המרכזי צריך להזרים תקציב לרשויות המקומיות, ולא מתוך מקח וממכר, ולא בשוק פרטי, כפי שהדברים מתנהלים עד עכשיו. כל השיטה עכשיו בנויה טלאים על גבי טלאים וצריך היה לבוא משבר כה עמוק, כפי שישנו כרגע ברשויות המקומיות כדי שלא ידביק פלסטר, אלא כדי לעשות בדיקה רצינית, איזה שהוא ניתוח, כדי שהחולה יצא ממנו בריא.

מ. ורסמן:

לפנינו ישנה הצעה לסדר-היום בדבר הניהול ברשויות המקומיות מבחינה כספית וזה משנה לחלוטין כל מה שנאמר כאן. (נ. אליעד: מדוע זה לא תלוי זה בזה?) כי השאלה אינה בהכנסה אלא בהוצאה - ילזה אין כל קשר איזה ארגון זה יהיה. גם לאחר סקירתו של שר הפנים דרשו כל הנואמים להגביר את הריכוז של השלטון המקומי. השלטון המרכזי צריך להעמיד את כל האמצעים לרשות השלטון המקומי כדי שזה יוכל לתפקד כראוי. כמוכן, שאז אין צורך לכרסם בסמכותם של הרשויות המקומיות. ישנה כרגע הצעת חוק שאנחנו מקווים להעביר אותה שצריכה להגביר את סמכותו של ראש העיר וכיצד להגביר את כושר פעולתו.

מ. ורטמן:

לדעתי, יש להפריד כאשר אנחנו מדברים על ענינים כספיים לבין זה כאשר אנחנו מדברים כיצד המשק צריך לתפקד בצורה יעילה. מי שמכיר את המשרדים הממשלתיים העושים אותה עבודה בצורה מקבילה ברשויות המקומיות יכול להוכיח שהרשות המקומית נותנת שירות בצורה יותר נעימה מאשר משרדי הממשלה. כמובן שישנם שירותים מקבילים וצריך להחליט מי עוסק בהם. אני כמובן אעדיף שיעסקו בכך אנשי השלטון המקומי, הן מבחינת היעילות והן מבחינת סולם פעילותן ועדיפותן של מחלקות הממשלה; ולא איכפת לי אם מחלקות העיריה יכללו 50,000 עובדים או 6000 עובדים. כמובן שאינני נכנס כאן לפרטים מה יהיה הפיקוח על המחלקות השונות. אבל צריך להחליט שיש להעביר לרשות המקומית אותם התפקידים בהן עוסקת הרשות המרכזית. אולם, כדי לדון לגופו של ענין תקום ועדת מומחים מסודרת שתקבע מה טוב לאזרח ומי מסוגל לתת שירותים טובים יותר לאזרח. אני חושב שהעיריה מסוגלת לתת שירותים טובים יותר לאזרח, כי הוא רואה את העיריה ולא את הממשלה.

כן יש לדעתי להתחיל לבנות את התקציבים בצורה יעילה ולחשוב מתיכן באים הגרעונות, כי אינני מוכן להגיד שהגרעונות באים מבנייה או בייקס זה או אחר, מפני שבדרך כלל ישנן קרנות לבניה, ישנם נדבנים. אולם, הדבר הקשה יותר הוא שמתחילים לבנות ונותנים מיליון אחד ואחר-כך יש צורך עד לגמר הבניה ב-40 מיליון ל"י - מאיפה תיקח העיריה תקציבים אלה. נוסף לכך, היא צריכה להחזיק את המכנים שאף זה מכנים אותה לגרעונות כבדים. לכן, יש לבדוק אם העיריה יכולה להחזיק את האובייקטים.

אני תומך בהצעה שהרשויות המקומיות תקבלנה את תקציבן מתקציב המדינה ואין צורך בפעמיים מיטוי. אבל גם אם הרשויות המקומיות תקבלנה את תקציבן מהמדינה, חרי כאשר מפתחים ישוב וקובעים את תקציב הפיתוח, יש לתת את הדעת מהן התקציבים הנוספים שחייבים להתלוות לתקציב הפיתוח.

דבר נוסף שהייתי מציע, ובמיוחד למרכז השלטון המקומי שאני רואה בו את הפרטנר היעיל ביותר שיהיה קשר יותר הדוק בין הוועדה לבין מרכז השלטון המקומי. כאן אני בהחלט מצטרף לדעתו של מר מליון שכל ענין הנוגע לרשויות המקומיות חייב לבוא קודם כל למרכז השלטון המקומי, כי אנחנו עלולים לעלות כאן על שדה מוקשים, ומרכז השלטון המקומי יכול להסדיר את הדברים בטרם שהם יגיעו לשולחן הוועדה.

אשר למסקנות של הוועדה - אני חושב שהן צריכות להתרכז בנושא: איך להוציא את הרשויות המקומיות מהגרעון הכבד הרובץ עליהן. לכן, יש לחייב את הממשלה שתעשה קודם כל צעד דראסטי בכיוון זה. יחד עם זאת אני מציע למרכז השלטון המקומי להכין סקר מה הדבר הדצוי להם, כי איננה רוצים שהרשויות המקומיות במדינת ישראל תמוננה על-ידי השלטון המרכזי. אין הממונה על המחוז מנהל את הרשות המקומית. אני בעד ביטול המשרה של הממונה על המחוז, אלא הוא מנהל משרד הפנים במחוז. אינני מתנגד למשרה הזו, אני מתנגד למשמעות.

אני מציע שאנחנו נלך בדרך זו ונקדים את הנקודה הנוערת, כי אני יודע מה היה המצב ברשויות המקומיות עד ליום הפיחות, ואני יודע את המצב לאחר הפיחות. החובות של הרשויות המקומיות גדלו מעבר ל-40%. לכן, אני מציע שנזדקק בנקודה זו.

ד. קורן:
אני חושב שהמצב הכלכלי של הרשויות המקומיות כפי שהוא היום צפוי, כמו שצפוי הגשם בעתו. זה שנים דיברנו על כך, מר רותם, ועתה הגיעה שעת האמת ויש לקבוע מה יקרה מכאן ואילך.

ד. קורן:

(1) אני רוצה לפנות לרשויות המקומיות ולשלטון המקומי המיוצג כאן שאם יש צורך בקימוצים באדמיניסטרציה יש לעשות זאת, כי אינני מאמין שאפשר יהיה בלי קימוצים רציניים.

(2) אני כבר הצעתי לפני שלוש שנים מעל במת הכנסה שכאשר משרד הפנים מגיש את תקציבו, את תקציב משרד הפנים יהיה בו פרק שני שיכלול את תקציבי הרשויות המקומיות. כלומר, שזה יהיה תקציב אחד של משרד הפנים בשני חלקים. כן יש לזכור שתקציב הרשויות המקומיות אף הוא צריך להיות מאוזן והוא צריך להיות ברור ביותר מראשית השנה.

נוסף לכך, אני רוצה להציע הצעה להחלטה שאפשר לקבל אותה או לא והיא: אנחנו תובעים מהמשלה לא רק קונסולידציה של החובות, אלא מחיקת החובות של הרשויות המקומיות. דבר זה עשו לגבי מפעלים שהפסידו מיליונים כבדים, מדוע שלא יעש זאת לגבי הרשויות המקומיות? וכל יום, וכל חודש שדוחים הסדר זה - הדבר עולה לנו במיליונים.

אינני מקבל את הרעיון של הרשויות המקומיות שהן תקבלנה אחוז מסויים מתקציבן ממשרד הפנים, אלא לדעתי, התקציב צריך להיות מאוזן, כי ברגע שאומרים שזה יהיה אחוז מסויים מתחילים להטיל מיסים נוספים כמו: מס עסקים, או מס כזה, או מס אחר. לכן, יכול להיות שהמס הכללי צריך להיות גבוה יותר. אבל לאחר שקובעים את התקציב ומקבלים אחוז כזה וכזה מתקציב המדינה - התקציב של הרשויות המקומיות צריך להיות מאוזן, זה צריך להיות הקריטריון. אולם, כפי שאני מבין האוצר יחשב זאת כפי שהוא עושה את הדבר לגבי משרדים אחרים. (ש. רותם: פירוש הדבר שקצין המחוז יקבע את התקציב שלך?) מר רותם הנכבד, אני בעד שמכוונת יתר לרשויות המקומיות. אזי מה שהרשות המקומית זקוקה לקהילה, או למנהל - היא צריכה לשאת את עצמה במסגרת התקציב ולא שהרשות המסומית מתרחבת ואחר-כך באה לממשלה. לכן, אני אומר שהאחוזים צריכים להיות בהתאם להכנסות, כלומר, הרעיון צריך להיות שהדבר יוסדר, כפי שהוא מוסדר לגבי המשרדים השונים, ואם מדובר על קימוצים, מדוע לא לאחד את סביון ויהוד, ראש פינה וחצור? אני חייתי רוצה לשמוע מה יהיה כבר בלשון עבר. אני חושב שיושב-ראש ועדת הפנים יחד עם משרד הפנים ומרכז השלטון המקומי יקבעו את סל השירותים שהאזרח יקבל, וראשי הערים ידעו בדיוק באיזה סל שירותים הם מספלים. כמוכן שכאן יש להבחין בין רשויות גדולות לבין רשויות קטנות. ברור שלרשויות מקומיות גדולות כמו: ירושלים, תל-אביב וחיפה יש להן חוצאות אירוח וקבלות פנים. אבל יש לזכור שהמדינה כולה היא במסגרת של רשות מקומית. הדברים צריכים להיות מוגבלים ומוגדרים והשלטון המרכזי צריך להעביר את תקציבו לעיריות, כי אם יש ילד הזקוק לטעה - העיריה היא שנתקלת בילד הזה והיא צריכה להיות הרשות המבצעת של כל המשרדים. המשרדים עצמם יטפלו במספר מצומצם של שטחים והם יעבירו לרשויות המקומיות את התקציב לפי קריטריונים מסויימים והרשויות המקומיות הן שתטפלנה בנושא. מדוע צריך לשבת איש הסעד בעכו במקביל למחלקת הסעד של העיריה?

לכן, צריכה להיות מחלקת חקר שתקבע את הדברים כפי שתקבע ואני מוכן לקבל מראש מה שהוא תקבע. היא גם תקבע את הכללים ואנחנו נחייב את הרשות המרכזית לחלק את הכספים בהתאם לצרכים. וזאת, לאחר שייקבע סל השירותים - אז יהיה כל הביצוע בידי הרשות המקומית, כן זה כמעט ולא יפח להגיד, אבל לראשי ערים אין סמכויות. לכן, על הממשלה להביא לכנסת חוק שיקנה להם מעמד. יש לבנות את תפקיד ראש הרשות כך שאם הוא יודע שצריכים להתקבל תלמידים נוספים, למשל, עליו כמוכן לפנות לוועדה לבנין ערים וכ"ו להקמת מבנים נוספים. אבל התקציב צריך להיות לפי קריטריונים מסויימים. היום הוא מקבל פחות משליש הסכום ואת השאר הוא צריך לקבל מחלואות. אני אינני מצדיק את ראש עיריית אילת. אבל הוא הלך תחילה למו רותם ורק אחר-כך הלך לשבת עם תומר. לכן אני אומר שאני מבקר את השיטה וצריך לעשות חבל כדי שזה לא יקרה.

ד. קורן:

אני רוצה לסכם את הצעותי: (א) מחיקת החובות; (ב) כל גביית הכספים תעשה על-ידי הממשלה; (ג) קימוצים ברשויות מקומיות על-ידי איחוד מספר רשויות מקומיות; (ד) קביעת סל שירותים; (ה) דצנטראליזציה של השלטונות הממלכתיים ומסירת הדברים לרשויות המקומיות.

ד. ברזילי:

למעשה הייתי יכול להצביע על דברי הנואמים הקודמים ולהצטרף לחלק מדבריהם ועל-ידי-כך לקצר את דברי. אבל אני רוצה לציין שלמרות שחנשא הוא הבעיות הכספיות של הרשויות המקומיות, הרי גם החברים שדיברו כאן נגעו בבעיות אחרות ובדברים כלליים, כי אי-אפשר לעמוד על הבעיות הכספיות של הרשויות המקומיות מבלי לעמוד על הפקידיון.

אני הייתי רוצה להתייחס לדברי חברת-הכנסת הרליץ ולספר: פעם שאלו ראש עיר בשוויץ כמה עובדי נקייון יש ברשות המקומית שלך. על כך הוא השיב: כמספר תושבי העיר. זה בא לציין לא רק את העובדה שכולם עוסקים בנושא, אלא את המעורבות של תושבי העיר בנושא ובכל הנעשה בתחום העיר והם טובלים אפילו בצוננים ותודמים לניהול העיר - זהו המצב הנכון. אבל אם נגיע למצב שכל השירותים ניתנים מלמעלה, מקופה מרכזית אחת ומאיש אחד היושב בירושלים ובין ראש העיר והתושב אין שום הכרה - למרות שאפילו בעיר כמו תל-אביב קיימת הכרה בין האזרח לראש העיר כפי שהדבר קיים בערי השדה וישנה התייחסות לראש העיר. (היו"ר - י. תמיר: השוואת אולוגים קבעו שכל שהעיר יותר גדולה הניקור גדול יותר). זה בדיוק מה שאני אומר, כי ככל שהניקור גדול יותר, הרי ההתייחסות אל העיר, גם אם אין רוצים ללכלך את העיר, עושים זאת. אתמול היתה הודעה שבעיר הגדולה תל-אביב, מתוך 400.000 תושבים התגייסו למשמר האזרחי 4000 איש ובעיר כמו נהריה יש בה 24.000 תושבים התגייסו למשמר האזרחי 2500 איש - כאן אחוז אחד וכאן אחוז אחד. אותו הדבר לגבי כפר-סבא וחדרה. מאחר והמקום הוא קטן, ומאחר ומכירים את הנבחרים ואת ראש הרשות המקומית, וההכרה היא לא רק ביום הבחירות, אלא ההכרה היא תוך כדי מתן השירותים, הרי הנבחר הוא הכתובת לבעיות השירות, לבעיות המצוקה. ראש ממשלת ישראל בשום פנים ואופן אינו יכול להיות הכתובת לשירות לאזרח.

מדוע אני אומר את הדברים האלה? אני

בעד איחוד מספר רשויות מקומיות ובזה אפשר להגיע לחסכוניות ולכשירות הפעילות, כי העבודה זחה מבלי שחתושבים נידוקים והשירותים יצאו נשכרים. אני, למשל, חושב שהקרבה בין חדרה לפרדס חנה היא גדולה למרות המרחק הגדול ביניהן, אבל האיחוד ביניהן הוא נוח יותר. אזי, כדי להגיע למצב שיהיה יחס לתושבים למקום מגוריהם, הרי נוסף לשירות שהם מקבלים, לדעתי, המצע צריך להיות שמי שמייצג את מחלקות השירות - כולל השירותים הממלכתיים - זוהי הרשות המקומית. בהגדרה של שירותים ממלכתיים כולל את המימון המלא שלהם, כולל את המימון השוטף ומימון הפדיון - כל אלה צריכים להיות מוטלים על המדינה. הביצוע צריך להתחלק; או למשל: לדעתי, לענייני חבריאות יש אספקט הרבה יותר ממלכתי ולא יכול להיות אספקט ספציפי לרשות מקומית מסוימת. זה צריך להיות בית-חולים איזורי, ואם תושב חדרה נפגע בתל-אביב הוא נכנס לבית-חולים בתל-אביב. בית-חולים זה צריך להיות מנוהל בצורה מרכזית ולא על-ידי הרשות המקומית שבתחומה הוא נמצא. זה כולל מדרפאות, סעד וכ"ו.

יש חלק בסעד שאינו בנוי על מגע אישי ולשם כך נקבעים קריטריונים מסויימים, כמו: גיל הילדים, מספר הילדים במשפחה - מענקים אלה יכולים לבוא במישרין מן הממשל המרכזי והוא צריך להיות מלא. לעומת זאת, אותו חלק של הסעד הנוגע לפעולה המונעת, של ביקור במשפחה, כי המשפחה מחפשת את הכתובת הקרובה במגע יד - זו צריכה להיות

ד. ברזילי:
עבודת הרשות המקומית שיכולה לרכז גם את הבעיות וגם את בעיות
העבודה והחינוך של אותה משפחה הנמצאת בתחום הרשות המקומית.
אבל המימון צריך להיות ממלכתי.

כן הדבר לגבי עניני דת - חנושא של
פיתוח עניני דת צריך להיות מרכזי. אבל אי-אפשר להפוך את כל
עניני הדת לאיזה מכלול שכל האמצעים באים מגורם מרכזי וממילא
הוא מתרכז כלפי גורם אחד. אולם, מאחר שחנושא של פיתוח
כתי-כנסת - יש בו התפתחות גדולה של ציבור מסויים, זה גורם
למעורבות.

או עניני הבטחון - המימון צריך להיות
של המרכז והפיקוח צריך להיות מקומי, כי שום גורם מרכזי לא
יוכל לפקח על שמירת המקלטים, אם ירד גשם והמקלט חוצץ במים -
אי-אפשר בכל ענין כזה להתקשר עם מפקדת הג"א, אלא זה בנוי על
האנשים שנמצאים במקום. אני בהחלט בעד בניה מודולארית של
מקלטים, אשר ברוב הרשויות המקומיות זה כבר קיים מפני שהמקלט
שלא כבית-ספר או מוסד ציבורי שצריך לאפיין את המקום, חד
המקלט נמצא ברובו מתחת לפני הקרקע והוא יכול להיות בכל המקומות
אחיד.

אשר לשירותים המקומיים - לדעתי,
המימון של השירותים המקומיים צריך להיות באופן מלא, או ברובו
באחריותן של הרשויות המקומיות, ועל גבי הרשויות המקומיות;
וככל שהרשויות המקומיות תגדלנה - התושבים יקבלו שירותים
רבים יותר. הכל כמובן בהנחה שראש העיר איננו בזבזן. אני
חושב שמקרה אחד או שני - אני אינני או בייקטיבי, אבל מקרים
כאלה תורמים, ותורמים הרבה מאד לתדמית של המדינה כולה ולא רק
של כל עיר ועיר, אלא לתדמית של המדינה כולה בין אם ראש העיר
נכשל בתום לב, או מתוך הושר נסיון. אבל אי-אפשר להאשים...
(הינו"ר - י. תמיר): בתחום הכנון הבניה אין כמעט רשות מקומית
שאינה חוטאת, כולל עכודך. אבל אם זה נוגע לכלל הציבור
צריך לבוא ולבדוק מאיפה באה הרעה, מאיפה צומחת הרעה, צריך
לבדוק את השורשים ולמה זה נעשה?

אולם, אם אנחנו מדברים על שירותים
מקומיים חייבת המדינה וחייבים המוסדות הפיננסיים - בין אם
זה יהיה בנק של הרשויות המקומיות - ואני בהחלט בעד מוסד
פיננסי של הרשויות המקומיות, בין אם זה של מפעל הפיס, או
גורמים אחרים חייבים לטייע לרשויות המקומיות לממן את הפרוייקטים
שיש להם השלכות מקומיות; וכל זה בהתאם להחזר מלוות של הרשויות
המקומיות. למה אני מתכוון? אני חושב שמערכת הספורט, למשל,
פיתוח הפעילות בשעות הפנאי הם בהחלט צריכות להיות בסמכות
הרשויות המקומיות וביוזמת הרשויות המקומיות; אם רשות מקומית
רוצה להקים קאונטרי קלוב - שישלמו בעד זה, אין מימון
לפרוייקט הזה והמוסד הפיננסי ילווה לרשות המקומית שתפקח על כך
והדבר יהיה באחריותה ולא על גבי המדינה.

לעומת זאת אני טוען שישנן רשויות
מקומיות שיש למדינה אינטרס מובהק בהן, כמו: עיירות פיתוח
שיש בהן נושא בטחוני וצריך לשבת בשטח ולקבוע עובדות. אזי,
בגלל האינטרס שיש למדינה, לדעתי, המדינה צריכה לטייע לעיירות
הפיתוח גם כמתן שירותים מקומיים, כדי שהרשות המקומית תעשה
גם דברים שאין אומרים לה לעשות, עד לאותו גבול שהרשות יכולה
לעשות בזכות עצמה. יכול להיות מקרה שקרית שמונה, למשל,
למרות שושביה נפגעו היא הגיע למצב כלכלי שלא צריך יהיה
לעזור לה. לכן, אני בעד שכל אותם החובות שנוצרו מפעילות
בזכות, אבל לא מפעילות ראוותנית שמישהו רוצה לעשות - יכול
ראש העיר להקים בית אבות והשקיע בכך מיליון לירות ואחר-כך
הוא הגיע ל-20 מיליון לירות, חבר-הכנסת ורטמן. אבל כוונתו
של ראש העיר היתה לשרת את התושבים, חרי החובות האלה נוצרו
באשמת השיטה שהמדינה לא תפדה אותם בקונסולידאציה, אלא רק עד
לאותה רמה כאשר המדינה תכריז על מחיקת החובות, ואני חוזר ואומר

ד. ברזילי:

רק לגבי אותן חסתבכויות, או חובות של הרשויות המקומיות שהיה בהן ניהול תקין של המשק. אינני יודע איך להגיד את זה כאשר רשות מקומית גורמת לבזבז. אבל העקרון צריך להיות שאין לעודד רשות בזבזנית, אלא יש לעודד רשות שנותנת שירותים נאותים ואשר גם מטילה עול על התושבים.

כאשר מדברים על נושא ההסתבכויות ועלות המקלט, הרי היום, באיזור שלנו, באיזור שפלת החוף זה עולה בערך 1800-2000 לירות למ"ר. זה אומר שהסכום הזה פד נפש הוא חצי ממ"ר שהם בערך 650-1000 לירות לחצי מסד מדובע. אני אומר שהרשות המקומית איננה יכולה לשאת בהוצאות האלה, וזה היה בשנה שעברה כאשר קיבלנו חצי כמענק וחצי כמילווה. הג"א אמרה שזה 1000 לירות למ"ר ואני שנה היום מקלטים וכבר התמנו על הסכמים שהם 1750 לירות למ"ר, ואני כבר היום התחייבתי שתוך 8 חודשים זה יהיה 2300-2100 לירות למ"ר; אבל גם כשמדובר על 1750 לירות למ"ר אשר כ-60% ממנו זה מענק ו-40% מילווה, ואם אני מצרף את ה-1750 לירות למ"ר ועוד 220 לירות, הרי זה מהווה עול של 60% על הרשות המקומית. גם ההלוואה שצריכים לתת בריבית של 5%, 6%, הרי כבר 8%, וזה כאילו כסף; וכאן מצטברים סכומים המוצאים לעבודות פיתוח הנעשות בידי הרשויות המקומיות, הרי זה עשרות מיליוני לירות, ואם כל שנה צריך להחזיר סכומים אפילו בריבית של 8%, הרי המיליונים האלה מקבלים משמעות. נוסף לכך שאני חושב שזהו עול משוע לגבי עבודות הפיתוח, כי הרשות המקומית מקבלת סכומים אלה בהלוואה שלא ביוזמתה, באמצעות בנקים או חברות פיתוח, אלא הרשות המקומית מקבלת את ההלוואה באמצעות משרד הפנים בריבית של 9% פלוס הצמדה וזה היום למעלה מ-40%, ובעוד כמה ימים זה יהיה עוד יותר.

אני בהחלט בעד זה שנקבל חלק מהכנסות המדינה כהשתתפות המדינה בתקציבי הרשויות המקומיות. אני בעד ביטול האגרות הקטנות ולקבל אגרות ששם הגביה היא ישרה ולא להטיל אגרות או היטלים שיוצרים הטבות למישהו. אני חושב שצריך לבטל את מס עסקים, או היטל עינוגים. אבל אינני חושב שצריך לבטל את אגרת השימוש במדרכות, כי בית קפה שמקבל את הרשות להשתמש במדרכה ולעשות ממנה כסף והמדרכה נעשתה על חשבון הציבור - הוא חייב לשלם אגרה. כן אין לבטל את אגרת החניה, כי החניה נעשתה על חשבון הציבור ואותה יש לשלם. (ש. רותם: אגרת חניה נהוגה בכל העולם כדי לשמור על חניה לכל האנשים). אני חושב שצריך להשאיר את הארנונה הכללית ולא להעביר אותה לגורם מרכזי, אלא לתת בזה יד חופשית לרשות המקומית, כדי שהארנונה הכללית תשמש לצרכי הרשות המקומית לשירותים שלה, וככל שהיא תגבה יותר היא תוכל לתת לציבור שלה שירותים טובים יותר.

היו"ר - י. תמיר:
אנחנו נצטרך לקיים עוד ישיבה בנושא זה, כי רשומים עוד חברים יוניתן את רשות הדיבור לאחרון הנואמים היום, למר גלר.

ז. גלר:
אני הייתי רוצה לעמוד על נקודה אחת, לא שאני מחפש תעסוקה נוספת לראש העיר, אלא אני מדבר על טיב השירות, כלומר, מי יעשה את הדבר יותר טוב הרשות המקומית או הממסד ומשרדיו, כי הרשות המקומית היא משק עירוני ומעבדה חברתית. התחיקה הקיימת במדינה מטילה שירותים ממלכתיים ממדרגה ראשונה בכל הנוגע לאזרח - זו חובה שחברי הכנסת נשבעים עליה דרך התא של המקום. אזי, יהיה טוב יותר אם כל השירותים של חינוך ותרבות, שירותים סוציאליים ורווחה יינתנו על-ידי הממסד. (נ. אליעד: איזה אזרח בתל-אביב מרגיש אם הוא מקבל את החינוך מהעירייה או מהממשלה?) הוא מרגיש את זה היטב, בוקר, צהרים וערב.

היו"ר - י. תמיר:
מאחר ואני רואה שהדברים מעוררים עניין רב ובידי רשימת כל החברים הרוצים לדבר אנחנו נבקש ממר גלר להיות ראשון הנואמים בישיבה הבאה.
הישיבה ננעלה ב-11.00.